

REKOMMENDATIONER

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 3 oktober 2008

om aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden

[delgivet med nr K(2008) 5737]

(2008/867/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 211, och

av följande skäl:

- (1) Respekt för människans värdighet är en grundläggande princip för Europeiska unionen, som bland annat har till syfte att främja full sysselsättning och sociala framsteg, bekämpa social utslagning och diskriminering och främja social rättvisa och socialt skydd. Enligt artikel 137.1 h i fördraget ska gemenskapen understödja och komplettera medlemsstaternas verksamhet i fråga om integrering av människor som står utanför arbetsmarknaden. Enligt artikel 34 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ska människor ha rätt till socialt bistånd och bostadsbidrag för att säkerställa ett drägligt liv för dem som saknar tillräckliga resurser.
- (2) Rådets rekommendation 92/441/EEG av den 24 juni 1992 om gemensamma kriterier för tillräckliga resurser och socialtjänstförmåner i de sociala trygghetssystemen ⁽¹⁾ är fortfarande ett referensdokument för gemenskapens politik när det gäller att bekämpa fattigdom och social utestängning. Rekommendationen har inte förlorat sin relevans, även om det krävs ytterligare insatser för att se till att den genomförs fullt ut.
- (3) Sedan 1992 har nya politiska instrument vuxit fram. Ett av dessa är den öppna samordningsmetoden för socialt skydd och social integration, som bland annat syftar till att aktivt integrera alla i samhället genom åtgärder för att främja deltagande på arbetsmarknaden och bekämpa fattigdom och utestängning bland de mest marginaliserade

människorna och grupperna ⁽²⁾. Ett annat instrument är den europeiska sysselsättningsstrategin, som bland annat syftar till att stärka den sociala integrationen, bekämpa fattigdom, förebygga utestängning från arbetsmarknaden och stödja integration på arbetsmarknaden av utestängda människor ⁽³⁾.

- (4) Det faktum att fattigdom och arbetslöshet är kvarstående problem, samtidigt som utsatta människors sammansatta problem blir alltmer komplexa, visar att det behövs en heltäckande och integrerad politik ⁽⁴⁾. Moderniseringen av systemen för socialt skydd kräver en integrerad strategi för aktiv inkludering med ett tillräckligt inkomststöd i kombination med någon form av anknytning till arbetsmarknaden samt tillgång till tjänster av god kvalitet ⁽⁵⁾. Denna strategi kompletterar "flexicurity"-strategin (flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden), men är inriktad på människor som är utestängda från arbetsmarknaden. Den stöder Lissabonstrategin genom att den bidrar till aktivering av arbetslösa och en rörligare arbetskraft. Den är också en del av den sociala dimensionen i EU:s strategi för en hållbar utveckling ⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Samarbete ger bättre resultat – En ny ram för den öppna samordningen av politiken för social trygghet och social integration i Europeiska unionen, meddelande KOM(2005) 706.

⁽³⁾ Rådets beslut av den 7 juli 2008 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik, rådets dokument 10614/2/082008 (ännu ej publicerat i EUT).

⁽⁴⁾ Modernisering av det sociala skyddet för ökad social rättvisa och ekonomisk sammanhållning: en satsning på aktiv integration av de personer som befinner sig längst bort från arbetsmarknaden, meddelande KOM(2007) 620 och Meddelande om den socialpolitiska agendan, KOM(2005) 33.

⁽⁵⁾ Meddelande om samråd kring insatser på EU-nivå för att främja aktiv integration av de personer som har svårast att komma in på arbetsmarknaden, KOM(2006) 44.

⁽⁶⁾ KOM(2007) 620, ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Bryssel den 14 december 2007 och meddelandet om aktiv inkludering från kommittén för socialt skydd av den 3 juli 2008. Se även: rådets slutsatser av den 5 december 2007, dokument 16139/07; Regionkommitténs yttrande av den 18 juni 2008 om aktiv inkludering (dok. CdR 344/2007); Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande av den 27 oktober 2007 om sociala miniminormer (dok. CESE 892/2007).

⁽¹⁾ EGT L 245, 26.8.1992, s. 46.

- (5) Hänsyn bör tas till nationella prioriteringar och tillgängliga budgetmedel när denna rekommendation successivt genomförs.
- (6) Rekommendationen och tillämpningen av de gemensamma principer som beskrivs här påverkar inte tillämpningen av gemenskapslagstiftningen, bland annat bestämmelserna om statligt stöd, den allmänna gruppundantagsförordningen ⁽¹⁾ och gemenskapens bestämmelser om offentlig upphandling.
- (7) I enlighet med subsidiaritetsprincipen är det medlemsstaterna som ansvarar för att fastställa nivån på inkomststödet och utarbeta en lämplig kombination av åtgärder med tanke på lokala, regionala och nationella förutsättningar och behov.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS MEDLEMSSTATERNA FÖLJANDE.

1. Utarbeta och genomföra en integrerad heltäckande strategi för aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden med tillräckligt inkomststöd, inkluderande arbetsmarknader och tillgång till tjänster av god kvalitet. Åtgärder för aktiv inkludering bör bidra till att de som kan arbeta integreras i varaktig sysselsättning av god kvalitet och till att andra får tillräckliga resurser för ett värdigt liv och stöd för sitt deltagande i samhället.
2. Säkerställa effektiva integrerade åtgärder för aktiv inkludering genom följande:
  - a) Ett helhetsperspektiv på de politiska åtgärdernas utformning för att skapa rätt balans mellan de tre delarna av strategin för aktiv inkludering, så att de övergripande konsekvenserna för den sociala och ekonomiska integrationen av utestängda personer och eventuella samband mellan strategins olika delar beaktas, bland annat synergieffekter och möjliga avvägningar.
  - b) Ett integrerat genomförande inom de tre delarna av strategin för aktiv inkludering för att vidta effektiva åtgärder mot de komplexa orsakerna till fattigdom och social utestängning och förbättra samordningen mellan de offentliga organ som genomför åtgärderna.
  - c) Politisk samordning mellan lokala, regionala, nationella och europeiska organ med tanke på deras olika roller, befogenheter och prioriteringar.
  - d) Aktivt deltagande av alla andra berörda parter – dvs. människor som drabbats av fattigdom och social utestängning, arbetsmarknadens parter, icke-statliga organisationer och tjänsteleverantörer – när det gäller att utveckla, genomföra och utvärdera strategier.
3. Se till att åtgärderna för aktiv inkludering
  - a) stöder genomförandet av grundläggande rättigheter,
  - b) främjar jämställdhet och lika möjligheter för alla,
  - c) utformas med hänsyn till utsatta gruppers sammansatta problem och särskilda situationer och behov,
  - d) innebär att lokala och regionala förutsättningar beaktas och att den regionala sammanhållningen förbättras, och
  - e) är förenliga med en livscykelinriktad syn på socialpolitiken och sysselsättningspolitiken så att åtgärderna stöder solidariteten mellan generationerna och bryter överföringen av fattigdom från generation till generation.
4. Utarbeta och genomföra integrerade åtgärder för aktiv inkludering enligt följande gemensamma principer och riktlinjer för varje del av strategin, samtidigt som subsidiaritetsprincipen följs och medlemsstaternas olika förutsättningar, behov och prioriteringar beaktas, utan att det påverkar tillämpningen av gemenskapslagstiftningen, bland annat bestämmelserna om statligt stöd och gemenskapens bestämmelser om offentlig upphandling.
  - a) *Tillräckligt inkomststöd*

Individens grundläggande rätt till tillräckliga resurser och socialt bistånd för ett värdigt liv erkänns som en del av en heltäckande och konsekvent strategi för att bekämpa social utestängning:

    - i) Vid behov se över systemen för socialt skydd i ljuset av de *gemensamma principer* som anges i led B i rekommendation 92/441/EEG. Rätten till tillräckliga resurser ska i strategin för aktiv inkludering
      - vara förenad med kravet att personer som kan ta ett arbete står till arbetsmarknadens förfogande eller är aktivt tillgängliga för yrkesinriktad utbildning i syfte att hitta ett arbete, och att andra vid behov deltar i åtgärder för ekonomisk och social integration, och
      - kombineras med åtgärder som på nationell nivå anses vara nödvändiga för ekonomisk och social integration av utestängda personer.

⁽¹⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 800/2008 av den 6 augusti 2008 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 87 och 88 i fördraget (allmän gruppundantagsförordning) (EUT L 214, 9.8.2008, s. 3).

ii) Se till att denna rätt tillämpas enligt de *praktiska riktlinjerna* i led C.1, C.2 och C.3 i rådets rekommendation 92/441/EEG. Vid fastställandet av vilka resurser som krävs för ett värdigt liv bör man med hjälp av lämpliga nationella indikatorer beakta levnadsstandarden och levnadskostnaderna för hushåll av olika storlek och typ i den berörda medlemstaten. Inom ramen för strategin för aktiv inkludering bör incitament finnas för arbetsföra personer att söka arbete och beloppen för att tillgodose särskilda behov justeras eller kompletteras.

b) Inkluderande arbetsmarknader

Se till att arbetsföra personer får effektiv hjälp att integreras eller återintegreras på arbetsmarknaden och behålla ett arbete som motsvarar deras arbetsförmåga.

i) Främja följande *gemensamma principer* inom ramen för strategier för aktiv inkludering:

— Beakta utestängda *människors behov* för att underlätta en gradvis återintegrering i samhället och på arbetsmarknaden och för att öka deras anställbarhet.

— Vidta de åtgärder som behövs för att främja *inkluderande arbetsmarknader* i syfte att se till att tillgång till sysselsättning blir en möjlighet för alla.

— Främja *arbetstillfällen av hög kvalitet* med avseende på bland annat lön och förmåner, arbetsvillkor, hälsa och säkerhet, tillgång till livslångt lärande och utvecklingsmöjligheter, särskilt för att förhindra fattigdom bland personer som arbetar.

— Vidta åtgärder som främjar *fortsatt arbete och karriärmöjligheter* för att angripa problemet med segmentering på arbetsmarknaden.

ii) Tillämpa dessa principer genom följande *praktiska riktlinjer*:

— Utöka och förbättra investeringen i humankapital genom en inkluderande utbildningspolitik, inklusive effektiva strategier för livslångt lärande, och se till att utbildningssystemen anpassas till nya kompetenskrav och behovet av digital kompetens.

— Vidta aktiva och förebyggande arbetsmarknadsåtgärder, bland annat individanpassade tjänster som svarar mot behoven och stöd som tidig kartläggning av behov, hjälp att söka arbete, vägledning

och utbildning och motivation att söka arbete aktivt.

— Löpande se över positiva och negativa incitament i skatte- och bidragssystemen, bland annat handläggningen av förmåner samt villkoren för dessa, en kraftig sänkning av de höga effektiva skattesatserna (särskilt för låginkomsttagare) samtidigt som en adekvat nivå på det sociala skyddet säkerställs.

— Stödja den sociala ekonomin och skyddad anställning som en viktig källa till ingångsjobb för utestängda personer, främja ekonomisk inkludering och mikrolån, anställningsincitament för arbetsgivare och utveckling av nya källor till arbetstillfällen i tjänstesektorn (särskilt på lokal nivå) samt öka medvetenheten om inkluderande arbetsmarknader.

— Främja anpassbarhet och tillhandahålla stöd i arbetet och en stödjande omgivning, bland annat med avseende på hälsa och välbefinnande, ickediskriminering och tillämpning av arbetsrätten i kombination med den sociala dialogen.

c) Tillgång till tjänster av god kvalitet

Vidta alla åtgärder som behövs för att se till att berörda personer i enlighet med relevanta nationella bestämmelser får lämpligt socialt stöd genom tillgång till tjänster av god kvalitet. Åtgärder bör särskilt vidtas i följande syfte:

Tillhandahålla tjänster som är nödvändiga för att – med beaktande av de lokala, regionala och nationella myndigheternas roll, tillämpliga gemenskapsbestämmelser och medlemsstaternas olika förutsättningar, behov och preferenser – stödja åtgärderna för aktiv inkludering i samhället och ekonomin (bland annat socialt bistånd, arbetsförmedling, utbildning, bostadsbidrag och socialt boende, barnomsorg, vård och omsorg) enligt följande *gemensamma principer*:

— Geografisk tillgänglighet, fysisk tillgänglighet och en rimlig prisnivå.

— Solidaritet, lika möjligheter för brukare och personal samt hänsyn till mångfalden bland brukarna.

— Investering i humankapital, arbetsvillkor och en adekvat fysisk infrastruktur.

— Heltäckande och samordnade tjänster som utformas och tillhandahålls på ett integrerat sätt.

- Brukarinflytande och individanpassade strategier för att tillgodose individers sammansatta behov.
  - Övervakning och resultatutvärdering samt utbyte av bästa praxis.
5. Garantera relevanta resurser och förmåner inom systemen för socialt skydd och se till att strukturfonderna, särskilt Europeiska socialfonden, utnyttjas för att stödja åtgärder för aktiv inkludering.

Fastställa detaljerade förfaranden, finansiera insatser och organisera administrationen och genomförandet enligt nationell lagstiftning och/eller praxis.

Skapa rätt balans mellan incitament för arbete, fattigdomsbekämpning och hållbara budgetutgifter med beaktande av tillgången på ekonomiska resurser och budgetmedel, de prioriteringar som fastställts av nationella myndigheter och statens finanser.

Vidta de åtgärder som behövs för att se till att alla, även de minst privilegierade, får information om sina rättigheter och om vilket stöd man kan få (t.ex. genom informationstekniken).

I möjligaste mån förenkla de administrativa förfarandena och metoderna för ekonomisk prövning och behovsprövning.

Där så är möjligt och i enlighet med nationella bestämmelser fastställa ett enkelt tillgängligt förfarande för överklagande vid behöriga förvaltningsmyndigheter och, vid behov, oberoende organ som domstolar.

6. Förbättra indikatorerna och informationssystemen i syfte att stärka förmågan att tillhandahålla aktuell och jämförbar information för alla delar av strategin för aktiv inkludering:

Övervaka och utvärdera åtgärderna för aktiv inkludering inom den öppna samordningsmetoden genom ett nära samarbete mellan kommittén för socialt skydd och sysselsättningskommittén och med stöd av Progress-programmet.

Säkerställa samstämmighet med Lissabonstrategins övergripande politik med avseende på målen för den sociala sammanhållningen.

Denna rekommendation riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdad i Bryssel den 3 oktober 2008.

På kommissionens vägnar

Vladimír ŠPIDLA

Ledamot av kommissionen